

USVOJENI TEKSTOVI

P9_TA(2023)0079

Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika: Prioriteti u području zapošljavanja i socijalni prioriteti za 2023.

Rezolucija Europskog parlamenta od 15. ožujka 2023. o europskom semestru za koordinaciju ekonomskih politika: Prioriteti u području zapošljavanja i socijalni prioriteti za 2023. (2022/2151(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 3. Ugovora o Europskoj uniji,
- uzimajući u obzir članke 9. i 149. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 22. studenoga 2022. o Godišnjoj strategiji održivog rasta 2023. (COM(2022)0780),
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog zajedničkog izvješća Komisije i Vijeća o zapošljavanju od 22. studenoga 2022. (COM(2022)0783),
- uzimajući u obzir preporuku Komisije od 22. studenoga 2022. za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja (COM(2022)0782),
- uzimajući u obzir izvješće Komisije od 22. studenoga 2022. pod nazivom „Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2023.” (COM(2022)0781),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 22. studenoga 2022. „Nacrti proračunskih planova za 2023.: ukupna ocjena” (COM(2022)0900),
- uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava koji su Vijeće, Parlament i Komisija proglasili u studenome 2017.,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 9. studenoga 2022. o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a (COM(2022)0583),
- uzimajući u obzir izvješće Europskog nadzornog tijela za rad iz studenoga 2021. o manjkovima i viškovima radne snage,
- uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja (A9-0051/2023),

- A. budući da se u zajedničkom izvješću o zapošljavanju za 2023. stavlja veći naglasak na provedbu UN-ovih ciljeva održivog razvoja, ciljeva europskog zelenog plana i europskog stupa socijalnih prava, u skladu s obvezama preuzetima u okviru Akcijskog plana za europski stup socijalnih prava iz ožujka 2021. i Izjavom čelnika EU-a iz Porta od 8. svibnja 2021.; budući da bi njegova provedba trebala ojačati stremljenja Unije prema zelenoj, digitalnoj i pravednoj tranziciji te doprinijeti postizanju uzlazne socijalne i gospodarske konvergencije; budući da se u više procjena Europskog semestra koje je provela Komisija upućuju na to da je usklađenost s preporukama niska, djelomično zbog njegove ograničene provedivosti, uključujući u pogledu pitanja socijalne politike;
- B. budući da istraživanje Eurofounda¹ pokazuje da se izazovi povezani s troškovima života i dalje prijavljuju u svim državama članicama EU-a, pri čemu 48 % ispitanika teško spaja kraj s krajem; budući da je ruska ratna agresija na Ukrajinu uzrokovala humanitarnu, energetska i gospodarska krizu u EU-u i pogoršala već postojeće nejednakosti; budući da bi mjere u okviru europskog stupa socijalnih prava mogle pomoći u stvaranju kvalitetnih prilika za zapošljavanje i pravednih sustava socijalne zaštite, koji su ključni za jačanje otpornosti u budućnosti;
- C. budući da, iako je stopa nezaposlenosti u EU-u i dalje bila stabilna, na razini od 6 % u kolovozu 2022., poduzeća iz EU-a teško pronalaze zaposlenike s potrebnim vještinama; budući da je dostupnost kvalificiranog osoblja i iskusnih rukovoditelja najvažniji problem za četvrtinu malih i srednjih poduzeća u EU-u, koja pak čine 99 % svih poduzeća u EU-u²;
- D. budući da je istraživanje Eurobarometra pokazalo da su socijalne nejednakosti najveći razlog za zabrinutost ljudi u EU-u i da su te nejednakosti pogoršane socijalnim i gospodarskim posljedicama pandemije bolesti COVID-19, ali i drugim strukturnim problemima; budući da velike dohodovne nejednakosti mogu imati štetne učinke na gospodarski rast i narušiti socijalnu koheziju; budući da rastući troškovi života i sve veća inflacija potaknuti golemim povećanjem cijena energije, goriva, hrane i osnovnih dobara diljem Europe raspiruju gospodarsku i socijalnu krizu; budući da je, čak i prije pandemije, 78 % građana EU-a željelo da njihove nacionalne vlade učine više kako bi smanjile dohodovne nejednakosti³; budući da predstojeća revizija okvira gospodarskog upravljanja predstavlja jedinstvenu priliku za potporu socijalnim ulaganjima;
- E. budući da je siromaštvo unatoč zaposlenju i dalje izazov za brojne države članice; budući da su radnici s ugovorima na određeno vrijeme izloženi znatno većem riziku od siromaštva unatoč zaposlenju u odnosu na radnike s ugovorima na neodređeno vrijeme; budući da se siromaštvo unatoč zaposlenju u EU-u povećalo s 8,5 % 2010. na 9 % 2019., ali da je ostalo stabilno 2020. i 2021., zbog brze političke intervencije tijekom pandemije; budući da se siromaštvo unatoč zaposlenju mora pomno pratiti, posebno u svjetlu nedavnog negativnog učinka inflacije na realne plaće; budući da su razine realnih plaća u mnogim državama članicama i dalje ispod razine prije krize 2009.;

¹ Eurofound, *The cost-of-living crisis and energy poverty in the EU: Social impact and policy responses (Kriza troškova života i energetska siromaštvo u EU-u: socijalni učinci i odgovori politika) – pripremni dokument, 2022.*

² Eurostat, *Key Figures on European Businesses (Najvažniji podaci o europskim poduzećima)*, izdanje za 2022., str. 10.

³ *Socijalna Europa: anketa Eurobarometra pokazuje da Europljani podupiru snažnije socijalne politike i veće rashode za socijalna pitanja.*

budući da su radnici s niskim prihodima i ranjive skupine najteže pogođeni, ali da se i životni standard srednje klase ubrzano pogoršava;

- F. budući da je rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti u EU-u 2021. za zaposlene osobe iznosio 11,1 %; budući da više od 8 % ljudi i dalje izdvaja više od 40 % svojega raspoloživog dohotka za stanovanje i da slabo napreduje smanjenje broja beskućnika u svim državama članica EU-a ; budući da su sustavi socijalne zaštite pod velikim pritiskom jer se u okviru njih želi ublažiti socijalni učinak krize i osigurati pristojne životne uvjete za sve, kao i pristup osnovnim uslugama kao što su zdravstvo, obrazovanje i stanovanje; budući da su u nekim državama članicama socijalne službe i dalje neravnomjerno razvijene diljem EU-a te se suočavaju s nedostatnim financiranjem i manjkom standarda kvalitete;
- G. budući da su klimatske promjene i uništavanje okoliša dodatno povećali nejednakosti jer nerazmjerno pogađaju siromašne osobe i najranjivije skupine; budući da zeleni plan usmjeren na ulaganja za tranziciju na dekarbonizirano, klimatski neutralno gospodarstvo mora ići ruku pod ruku s ulaganjima u ljude koji si ne mogu priuštiti troškove te promjene; budući da je potrebno osigurati održivu budućnost za sve;
- H. budući da se prema najnovijem izvješću Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC) klimatske promjene, globalno zagrijavanje i gubitak bioraznolikosti eksponencijalno ubrzavaju, na što ukazuju nedavni dramatični i ekstremni vremenski uvjeti diljem svijeta; budući da europski građani sve intenzivnije osjećaju posljedice klimatskih poremećaja i ekstremnih vremenskih uvjeta uzrokovanih klimatskim promjenama; budući da su ciljevi dekarbonizacije do 2030. postroženi kako bi se do 2050. postigla ugljična neutralnost; budući da povećanje napora za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima dovodi do temeljite preobrazbe europskih i nacionalnih gospodarstava i tržišta rada;
- I. budući da visoka inflacija diljem EU-a, uz ubrzano povećanje cijena energije i hrane, opterećuje kućanstva i MSP-ove i najteže pogađa najranjivije osobe s najnižim prihodima; budući da uvjeti na energetsom tržištu i ubrzano povećanje cijena pogoršavaju energetska siromaštvo, kojemu je 2019., prije početka pandemije, već bilo izloženo više od 50 milijuna ljudi u EU-u; budući da Europska središnja banka (ESB) predviđa da će inflacija 2023. ostati visoka (iznad njezina cilja od 2 %) i da će tijekom sljedećih mjeseci nastaviti podizati kamatne stope; budući da kriza troškova života i poremećaji na tržištu stambenih nekretnina, kao što je povećana financijalizacija, imaju negativne posljedice na cjenovnu pristupačnost stanovanja, uz rizik od daljnjeg povećanja beskućništva;
- J. budući da je EU-u potrebna industrijska strategija kojom će se njezina industrijska baza učiniti otpornijom, socijalno učinkovitijom i okolišno održivijom; budući da su za socijalno pravednu tranziciju i budućnost industrije potrebna golemo javna ulaganja; budući da je takva strategija ključna kako bi se osiguralo poštovanje klimatskih ciljeva, posebno Pariškog sporazuma; budući da industrijska strategija EU-a mora ići ruku pod ruku sa strategijom zapošljavanja; budući da bi svaki pravedan i održiv model proizvodnje trebao radnike i sindikate, kao i interese radnika i dugogodišnje stručno znanje, staviti u samo središte svojeg razvoja kako bi se osiguralo njegovo demokratsko funkcioniranje;

- K. budući da, ako bude dobro regulirano, novo digitalno gospodarstvo, uključujući umjetnu inteligenciju, može koristiti društvu u cjelini poboljšanjem kvalitete života i radnih uvjeta te očuvanjem radnih mjesta i stvaranjem novih kvalitetnih prilika za zapošljavanje, uz istodobno poticanje blagostanja i olakšavanje tranzicije na održivije, snažnije i otpornije gospodarstvo;
- L. budući da je, prema Eurofoundu, 20 % radnih mjesta u Europi 2017. bilo „lošije kvalitete”, uz povećan rizik za fizičko ili mentalno zdravlje radnika; budući da su, prema OECD-u, financijska nesigurnost i nesigurnost radnih mjesta čimbenici rizika povezani s lošim mentalnim zdravljem; budući da je ulaganje u dugoročna kvalitetna radna mjesta ključno za borbu protiv lošeg mentalnog zdravlja među radnicima;
- M. budući da je pandemija bolesti COVID-19 istaknula potrebu za povećanim oprezom i ulaganjima u svim državama članicama kako bi se osiguralo da one na odgovarajući način budu pripremljene za suočavanje s budućim zdravstvenim krizama i u mogućnosti očuvati kvalitetu skrbi i za sve druge bolesti i stanja; budući da posebnu pozornost treba posvetiti potrebama ranjivih skupina;
- N. budući da bi rodna ravnopravnost i rodno osviještena politika trebali biti u središtu godišnje strategije održivog rasta za 2023.;
- O. budući da su kvalificirani radnici, obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje od ključne važnosti za osiguravanje održive i pravedne tranzicije europskog gospodarstva; budući da bi programi usavršavanja, prekvalifikacije i osposobljavanja morali biti dostupni svim radnicima, uključujući invalide, te bi također trebali biti prilagođeni potrebama i mogućnostima radnika;
- P. budući da radnici imaju pravo na visoku razinu zaštite svojega zdravlja i sigurnosti, uz pristupačno radno mjesto i okruženje koje odgovara i doprinosi provedbi europskog stupa socijalnih prava i standarda sigurnosti i zdravlja na radu;
1. ističe činjenicu da je brzo i koordinirano političko djelovanje EU-a tijekom pandemije bolesti COVID-19 ublažilo gospodarske šokove i zaštitilo stanovništvo od najštetnijih posljedica krize; smatra da, iako posljedice ruske ratne agresije na Ukrajinu predstavljaju višestruke nove gospodarske, socijalne i geopolitičke izazove za gospodarstvo i društvo EU-a, drugi dugotrajniji društveni izazovi, primjerice siromaštvo, socijalna isključenost, klimatska kriza i kriza bioraznolikosti te nejednakosti, i dalje rastu i također ih treba riješiti;
 2. podržava ambiciju Komisije i država članica da bolje koordiniraju odgovore politika EU-a kako bi se ublažilo kratkoročno opterećenje zbog visokih cijena energije i hrane, inflacije, poremećaja u lancu opskrbe, uključujući nestašicu lijekova, sve veće razine duga i povećanih troškova zaduživanja, uključujući hipotekarne kredite, za europska kućanstva i poduzeća, posebno za MSP-ove i poduzetnike; ustraje u tome da je Europskoj uniji potreban energetska model kojim se svima osigurava pristup dekarboniziranim izvorima energije i kojim se okončava energetska siromaštvo; ističe činjenicu da su socijalna ulaganja ključna za omogućivanje održivog razvoja u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju te da nacionalni sustavi socijalne skrbi imaju ključnu stabilizacijsku funkciju; ističe potrebu za Fondom EU-a za suverenost kako bi se, među ostalim, osiguralo da sve države članice imaju fleksibilnost u suočavanju sa socijalnim, klimatskim i ekološkim izazovima;

3. naglašava da među ciljevima održivoga gospodarskog rasta moraju biti osiguravanje uključive socioekološke transformacije naših gospodarstava, sprečavanje socijalnih, gospodarskih i ekoloških neravnoteža borbom protiv siromaštva, smanjenjem nejednakosti i otvaranjem dostojanstvenih radnih mjesta s adekvatnim plaćama i radnim uvjetima, uz istodobno osiguravanje usklađenosti s ciljevima održivog razvoja i europskim stupom socijalnih prava;
4. zabrinut je zbog toga što je 21,7 % stanovništva EU-a izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, pri čemu su žene i mlađe odrasle osobe izloženije tome riziku; primjećuje da glavni cilj smanjenja siromašnih za 15 milijuna osoba neće biti postignut ako se ne riješi pitanje najranjivijih osoba; poziva Europsku komisiju i države članice da razviju ciljane načine pružanja potpore dugotrajno nezaposlenim osobama i beskućnicima, kao i osobama koje se suočavaju s višestrukim preprekama i oblicima diskriminacije; naglašava da je potreban odgovarajući minimalni dohodak kako bi se ljude izbavilo iz siromaštva; naglašava da je beskućništvo jedan od najekstremnijih oblika socijalne isključenosti i da je Europska platforma za borbu protiv beskućništva ključan alat s krajnjim ciljem okončanja beskućništva do 2030.; poziva Komisiju i države članice da donesu ambiciozne nacionalne strategije s odgovarajućim nacionalnim financiranjem i financiranjem sredstvima EU-a, koje se temelje na načelu „stambeno zbrinjavanje na prvom mjestu”, kako bi se promicalo sprečavanje beskućništva i omogućio pristup odgovarajućem, sigurnom i cjenovno pristupačnom stanovanju za sve; naglašava da je zbog krize troškova života provedba Europskog jamstva za djecu, pojačane Garancije za mlade i Strategije EU-a o pravima osoba s invaliditetom na nacionalnoj razini postaje još važnija; poziva Komisiju da bude aktivnija u borbi protiv siromaštva, posebno siromaštva djece i siromaštva unatoč zaposlenju; poziva Komisiju da teži pomnom praćenju provedbe programa Jamstva za djecu u svim državama članicama;
5. naglašava da kvalitetne i dobro financirane javne usluge, uključujući socijalne usluge, doprinose temeljnim demokratskim vrijednostima, uključujući poštovanje temeljnih i ljudskih prava, te da imaju ključnu ulogu u prevladavanju kriza; upozorava da, ako ranjive osobe nemaju pristup ciljanim socijalnim uslugama ili imaju ograničen pristup tim uslugama, to negativno utječe na njihov pristup drugim važnim javnim uslugama, kao što su zdravstvena skrb ili osposobljavanje; poziva Komisiju da razmotri mogućnost revizije okvira EU-a za kvalitetu usluga od općeg gospodarskog interesa kako bi se podržali napor država članica da poboljšaju pristup kvalitetnim osnovnim uslugama, posebno stanovanju, energiji, prijevozu, vodoopskrbi, odvodnji, financijskim uslugama i sanitarnoj infrastrukturi; poziva Europsku komisiju da u području državnih potpora učinkovitije uključi socijalna pitanja i da u svojoj sljedećoj reviziji proširi područje primjene Uredbe o općem skupnom izuzeću kako bi se doprinijelo boljem pristupu i kvaliteti osnovnih dobara i usluga;
6. naglašava potrebu da se u preporukama za pojedine zemlje u okviru europskog semestra ulaže u odgovarajuće naknade za invaliditet koje su kompatibilne s drugim oblicima prihoda kako bi se smanjio rizik od siromaštva s kojim se suočavaju osobe s invaliditetom;
7. smatra da politike rodne ravnopravnosti moraju biti uvriježene i dosljedno uključene u sve faze gospodarskog upravljanja; naglašava da je nužno osigurati rodnu ravnopravnost, nediskriminaciju i socijalnu jednakost u radnim odnosima; poziva Komisiju i države članice da riješe problem feminizacije siromaštva u svim njegovim

oblicima, posebno poboljšanjem radnih uvjeta u feminiziranim sektorima; poziva na jačanje rodno osjetljivih politika na razini EU-a, što je ključno kako bi se osiguralo da učinak krize troškova života ne poveća rodnu nejednakost;

8. poziva na demokratskiji postupak europskog semestra, posebno na način da Parlament bude aktivno uključen u određivanje makroekonomskih prioriteta i prioriteta socijalne politike; smatra da bi revidirani postupak europskog semestra trebao slijediti redoviti zakonodavni postupak i da bi o tome trebalo postići dogovor između Vijeća i Parlamenta; poziva Komisiju da razvije strukturu gospodarskog upravljanja u EU-u koja će se temeljiti na solidarnosti, integraciji, socijalnoj pravdi i konvergenciji, rodnoj ravnopravnosti, visokokvalitetnim javnim uslugama, uključujući kvalitetan javni obrazovni sustav za sve, kvalitetnim radnim mjestima i održivom razvoju;
9. zabrinut je zbog toga što aktualna kriza ima ozbiljne socijalne učinke i učinke na zapošljavanje, posebno za mlade; poziva države članice i Komisiju da osiguraju da svaka mlada osoba u Europi ima pristup obrazovanju, osposobljavanju i plaćenom pripravništvu te tržištu rada; poziva države članice i Komisiju da borbu protiv nezaposlenosti postave kao prioritet; stoga poziva Komisiju i države članice da ojačaju Europski instrument za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) kako bi se pružila potpora programima skraćenog radnog vremena, prihodima radnika i radnicima koji bi bili privremeno otpušteni zbog, među ostalim, povećanja cijena energije te kako bi se ublažio učinak asimetričnih šokova;
10. podržava prelazak na održiv, uključiv i otporan model rasta kojim se podupire uzlazna socijalna konvergencija i jačaju održivi razvoj i otpornost gospodarstva i društava EU-a; pozdravlja napredak ostvaren ove godine u smjeru pune provedbe europskog stupa socijalnih prava, ali još uvijek iščekuje punu provedbu, uključujući njegove relevantne glavne ciljeve za 2030., protokola o socijalnom napretku i promicanje ulaganja usmjerenih na budućnost usredotočenih na pravednu zelenu i digitalnu tranziciju, sa snažnom socijalnom dimenzijom, uključujući rodnu ravnopravnost;
11. poziva Komisiju i države članice da osiguraju da se budućim inicijativama EU-a za financiranje potpora industriji i suverenosti osigura dugoročan i održiv rast te socijalni napredak; smatra ključnim da se u sve buduće instrumente financiranja uključe sljedeći relevantni aspekti:
 - socijalna pravda kao vodeće načelo kako bi EU postao otporniji na sve veće prijetnje zdravlju i dobrobiti,
 - snažna usmjerenost na radnike, na način da se ulaganjima stvaraju kvalitetna radna mjesta kako bi se podigla razina niže i srednje klase i ostvarile konkretne koristi za radnike i zajednice koju se često zanemaruju i zapostavljaju,
 - okolišna pravda, kako bi se osigurala pravedna raspodjela projekata u korist zajednica u nepovoljnom položaju koje su nerazmjerno pogođene nedovoljnim ulaganjima u ključnu infrastrukturu, onečišćenjem i klimatskim promjenama;
12. prima na znanje revidirani postupak europskog semestra sa širim područjem primjene i pojačanim multilateralim nadzorom kako bi se osigurala održivost i ključna ulaganja uz istodobno osiguravanje fiskalne stabilnosti i uzimanje u obzir reformi i ulaganja u okviru nacionalnih planova za oporavak i otpornost, tranzicije Europe na čistu energiju

putem plana REPowerEU i ciljeva održivog razvoja UN-a; smatra da bi europska fiskalna pravila trebala omogućiti potrebna javna ulaganja i financiranje pravedne tranzicije na gospodarstvo s nultom stopom emisija ugljika, kao i pravilnu provedbu načela europskog stupa socijalnih prava; naglašava da, iako postoji potreba za smanjenjem javnog duga u razumnom roku, manjim ili više zaduženim državama članicama potrebni su fleksibilniji pojedinačni putevi prilagodbe koji im omogućuju dovoljno fiskalnog prostora za ulaganja i reforme potrebne za socijalno pravednu zelenu i digitalnu tranziciju na način kojim se nikoga ne zapostavlja; podsjeća države članice na njihovu obvezu provedbe reformi i ulaganja kojima se doprinosi gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji EU-a te održivom i uključivom rastu, ublažava socijalni i gospodarski učinak krize, posebno na ranjive skupine, te doprinosi provedbi europskog stupa socijalnih prava putem njihovih nacionalnih planova za oporavak i otpornost; ističe njihovu obvezu daljnjeg nastavka te provedbe na razini EU-a i na nacionalnoj razini kako bi se smanjile nejednakosti, očuvale pristojne plaće, borilo protiv socijalne isključenosti i siromaštva, uz istodobno postavljanje cilja borbe protiv siromaštva djece i rješavanja uzroka rizika od socijalne isključenosti, kako bi se potaknuli uzlazna gospodarska i socijalna konvergencija i otvaranje visokokvalitetnih radnih mjesta;

13. podsjeća da bi europski semestar trebao dodatno integrirati načela europskog stupa socijalnih prava, uključujući načelo br. 11 o skrbi o djeci i potpori za djecu; ističe da su dostupnost besplatnih i kvalitetnih usluga kao što su rani i predškolski odgoj i obrazovanje, obrazovanje, zdravstvo, kao i pristup odgovarajućem stanovanju i zdravoj prehrani nužni uvjeti za osiguravanje jednakih mogućnosti i borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti; napominje da su za rješavanje problema siromaštva djece potrebne odgovarajuće financirane, sveobuhvatne i integrirane mjere, zajedno s provedbom Europskog jamstva za djecu na nacionalnoj razini; ponavlja svoj poziv na povećanje sredstava za Europsko jamstvo za djecu s namjenskim proračunom od najmanje 20 milijardi EUR i na to da države članice najmanje 5 % sredstava koja su im dodijeljena iz ESF-a plus namijene za borbu protiv siromaštva djece i promicanje dobrobiti djece;
14. ističe potrebu za jačanjem socijalne dimenzije europskog semestra i provedbe europskog stupa socijalnih prava, posebno u svjetlu revizije gospodarskog upravljanja i predstojeće deaktivacije klauzule o odstupanju; poziva Komisiju da razmotri predstavljanje instrumenta za okvir socijalne konvergencije radi praćenja rizika za socijalnu konvergenciju, sprečavanja toga da druge političke mjere ili gospodarski šokovi imaju negativne socijalne učinke prelijevanja na uzlaznu socijalnu konvergenciju, otkrivanja potencijalnih prepreka u pravilnoj provedbi europskog stupa socijalnih prava i uspostave socijalnih ciljeva; smatra da bi rizici od socijalne divergencije trebali biti uključeni u preporuke po državama članicama i uzeti u obzir pri definiranju smjerova fiskalne prilagodbe;
15. ističe da su za bolje otvaranje kvalitetnih radnih mjesta i pružanje potpore malim i srednjim poduzećima potrebna javna i privatna ulaganja; naglašava važnost razvoja odgovarajućih vještina i kvalifikacija radne snage kako bi se odgovorilo na potražnju za kvalificiranim radnicima tijekom zelene i digitalne tranzicije; i dalje podupire Komisiju u njezinim nastojanjima da poboljša radne uvjete i zaštitu europskih poslodavaca i radnika jačanjem i poticanjem procesa socijalnog dijaloga i obuhvata kolektivnog pregovaranja; pozdravlja činjenicu da je Komisija u preporuke za pojedine zemlje za 2020./2021. uključila odredbe o socijalnom dijalogu i kolektivnom pregovaranju; žali

zbog toga što se socijalni dijalog, koji je 2020. bio uključen u 15 preporuka za pojedine zemlje, 2022. navodi u samo dvjema preporukama za pojedine zemlje; potiče Komisiju da u okviru europskog semestra, a posebno u preporukama po pojedinim zemljama, promiče kolektivno pregovaranje, demokraciju na radnome mjestu i socijalni dijalog, kako bi se kolektivnim pregovaranjem osigurale pristojne plaće;

16. naglašava važnost bolje procjene distribucijskog učinka postojećih i novih politika i reformi koje se prate u okviru postupka europskog semestra; poziva Komisiju da u nacionalne programe reformi uključi zahtjeve za procjenu distribucijskog učinka; ističe da fiskalna konsolidacija može biti pravedna i održiva samo ako je distribucijski učinak preraspodijeljenih rashoda ili promjena u prihodima dobro prilagođen i doprinosi smanjenju socijalnih, gospodarskih i regionalnih nejednakosti; poziva Komisiju da predloži metodologiju i jasne ciljeve u pogledu otvaranja kvalitetnih radnih mjesta; podsjeća države članice na zahtjeve da u nacionalne programe reformi uključe objašnjenje načina na koji se očekuje da će mjere doprinijeti rodnoj ravnopravnosti i jednakim mogućnostima za sve te postavljanje tih ciljeva u središte interesa;
17. smatra da revidirani pregled socijalnih pokazatelja možda ne obuhvaća na odgovarajući način 20 načela europskog stupa socijalnih prava; stoga poziva Komisiju da razmotri daljnju reviziju i poboljšanje pregleda socijalnih pokazatelja, uz uključivanje relevantnih pokazatelja, primjerice onih koji se odnose na socijalnu dobrobit, i raščlanjivanje podataka prema različitim čimbenicima, kao što su spol, dob i dohodak, kako bi se dinamičkom procjenom utvrdile socijalne divergencije i učinak politika na različite skupine, a posebno na one u ranjivom položaju; skreće pozornost na važnost uključivanja pokazatelja koji u potpunosti odražavaju trendove kad je riječ o nejednakosti i njihove uzroke, kao što su pokazatelji o jednakim mogućnostima, kvalitetnom zapošljavanju, raspodjeli bogatstva, pristupu kvalitetnim javnim uslugama, uključujući energente, vodoopskrbu i odvodnju, odgovarajućim mirovinama, stopi beskućništva, sustavima minimalnog dohotka, profesionalnim bolestima (uključujući mentalne bolesti) i naknadama za nezaposlenost, kao i pokazatelji kojima se mjeri socijalni učinak uništavanja okoliša i klimatskih promjena; podsjeća Komisiju da pokazatelj „rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti” (ARPE) ne obuhvaća šire i složenije uzroke nejednakosti;
18. prima na znanje komunikaciju Komisije kojom se pružaju smjernice za reviziju okvira gospodarskog upravljanja radi jačanja održivosti duga i poboljšanja održivog i uključivog rasta putem ulaganja i reformi; poziva Komisiju da procijeni koji su rashodi i ulaganja potrebni kako bi se postigli dugoročni socioekonomski ciljevi te za usklađivanje s ključnim etapama nacionalnih planova za oporavak i otpornost; smatra da bi porezni sustavi trebali biti osmišljeni tako da smanjuju nejednakosti, promiču pravednost i štite kućanstva te da bi trebali biti uravnoteženi kako bi sustavi postali pravedniji i učinkovitiji; poziva Komisiju i države članice da uvedu konkretne mjere za suzbijanje izbjegavanja plaćanja poreza i poreznih prijevara koje predstavljaju važno sredstvo smanjenja gospodarske nejednakosti i poboljšanja ubiranja poreznih prihoda u državama članicama; podsjeća da efektivna minimalna porezna stopa za velika multinacionalna poduzeća unutar Europske unije može doprinijeti rješavanju problema poreznog dampa i osigurati da sve korporacije plaćaju pravedan dio poreza na dobit ostvarenu njihovim aktivnostima u EU-u;
19. izražava zabrinutost zbog trenutačnog gospodarskog okruženja, prognoza za bližu budućnost i učinka koji bi povećanje plaća ispod razine inflacije moglo imati na životni

standard u EU-u; smatra da je povećanje kupovne moći jedan od načina da se osigura daljnji gospodarski oporavak, ali da općenito rast plaća neće ići ukorak s inflacijom tijekom sljedeće godine, tako da će radnici izgubiti kupovnu moć; podsjeća da su pristojne plaće ključan alat kako bi se kućanstvima pomoglo da se suoče s rastom cijena energije; poziva države članice da suzbiju prakse tržišnog natjecanja koje se temelje na niskim plaćama i lošim radnim uvjetima te da brzo provedu odredbe utvrđene u Direktivi o minimalnim plaćama¹ kako bi se minimalne plaće povećale na najmanje 60 % bruto medijalne plaće zemlje ili na 50 % bruto prosjeka; poziva Komisiju da radi na poboljšanju životnih uvjeta, prati stanje u pogledu minimalnih plaća i zajamči da niže plaće, a posebno minimalne plaće, odražavaju sve veće troškove života; poziva države članice da osiguraju primjerene minimalne plaće u cilju postizanja pristojnog životnog standarda, smanjenja siromaštva zaposlenih te promicanja socijalne kohezije i uzlazne socijalne konvergencije, uz istodobno smanjenje razlike u plaćama između spolova; naglašava da bi se, kako bi se povećao udio kućanstava srednjeg dohodovnog razreda, ti naponi trebali kombinirati s politikama kojima se proširuje pokrivenost kolektivnog pregovaranja i povećavaju stope članstva u sindikatima;

20. poziva Komisiju da ocijeni moguću reviziju europske direktive o javnoj nabavi kako bi se povećala pokrivenost kolektivnim pregovaranjem na način da se od poduzeća zahtijeva da poštuju kolektivne ugovore, uključujući jačanje socijalne klauzule, te da se prednost da poduzećima koja poštuju radnička i socijalna prava, pri čemu bi se iz natječaja isključivala ona poduzeća koja su sankcionirana zbog pribjegavanja protusindikalskim mjerama;
21. poziva Komisiju i države članice da osiguraju pristojne plaće i kvalitetna radna mjesta, kao i pristojne radne uvjete te da promiču dobro fizičko i mentalno zdravlje, među ostalim sigurnošću na radu; u tom kontekstu podsjeća na važnost ravnoteže između poslovnog i privatnog života i prava na isključivanje, posebno sada kada su granice između profesionalnog i privatnog okruženja sve nejasnije zbog rada na daljinu; pozdravlja dogovor između Vijeća i Parlamenta o Direktivi o transparentnosti plaća² i poziva na njezinu brzu provedbu; poziva države članice da ocijene rad jednake vrijednosti u skladu s objektivnim rodno neutralnim kriterijima;
22. pozdravlja dogovor o osnivanju Socijalnog fonda za klimatsku politiku kao ambiciozno polazište za suočavanje s učinkom koji će proširenje trgovanja emisijama na sektore građevine i cestovnog prometa imati na ranjiva kućanstva, korisnike usluga prijevoza i mikropoduzeća; ističe da je opći cilj doprinijeti pravednoj tranziciji prema klimatskoj neutralnosti kojom nitko neće biti zapostavljen; poziva na više alata za rješavanje problema nejednakog učinka klimatskih promjena i uništavanja okoliša na različite dohodovne skupine, kao i društvenih posljedica tranzicije naših društava prema klimatskoj neutralnosti; ističe da je hitno potrebno donijeti instrumente koji bi svim dijelovima društva omogućili da iskoriste prednosti klimatski neutralnog gospodarstva i kojima se kućanstva, ranjivi korisnici usluga prijevoza i mikropoduzeća štite od posljedica klimatskih promjena i onečišćenja; ustraje u tome da socijalne i okolišne

¹ Direktiva (EU) 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji, (SL L 275, 25.10.2022., str. 33.)

² Prijedlog direktive o jačanju primjene načela jednakih plaća muškaraca i žena za jednak rad ili rad jednake vrijednosti putem transparentnosti plaća i provedbenih mehanizama (COM(2021)0093 final).

politike i ciljevi moraju biti na ravnopravnoj osnovi integrirani s gospodarskim politikama i ciljevima; u tom je pogledu uvjeren da je Pakt o stabilnosti i rastu zastario i da ne nudi ni fleksibilnost ni strukturu potrebnu za uspostavu novog okvira za upravljanje održivim razvojem i socijalnim napretkom u EU-u; poziva Komisiju da zaštiti pravo na zdravlje i zdrav okoliš na razini EU-a jer je to pravo ključno za ostvarenje većine drugih temeljnih prava, kao i za postizanje uključive tranzicije;

23. poziva Komisiju i države članice da iskoriste Socijalni fond za klimatsku politiku i postave temelje za razvoj zelenih programa socijalne zaštite na nacionalnoj razini, uz financijsku potporu EU-a, kako bi se ojačala društvena otpornost na učinke klimatskih promjena i uništavanja okoliša rješavanjem pitanja popratnih učinaka zelenih politika na radna mjesta i životne uvjete te kako bi se osiguralo da su pogođene zajednice u potpunosti spremne za novo tržište rada; ističe da bi se za te programe mogli razmotriti sljedeći aspekti:
 - (a) socijalna zdravstvena zaštita osoba pogođenih zbivanjima povezanima s klimatskim promjenama;
 - (b) zaštita u slučaju nezaposlenosti dopunjena aktivnim radnim politikama za radnike koji su izgubili radne sate ili poslove zbog ekstremnih klimatskih uvjeta ili povezanih zbivanja ili koji su otpušteni zbog zatvaranja industrijskih pogona s visokim emisijama ugljika;
 - (c) programi javnih radova kojima se osigurava potpora u gotovini ili u naravi i doprinosi obnovi imovine i infrastrukture, dok se istodobno poboljšavaju vještine i zapošljivost radnika te im se osiguravaju alati za integraciju na lokalna ili nova tržišta rada;
 - (d) naknade socijalne pomoći za osobe pogođene klimatskim šokovima, čime se podupiru njihovi prihodi i sigurnost opskrbe hranom;
 - (e) sustavi garancije zapošljavanja i programi za profesionalno preusmjeravanje kojima se stvaraju nove prilike za radnike i zajednice koje zbog mjera zaštite okoliša više ne mogu zarađivati za život aktivnostima kojima su se prethodno bavili te kako bi se osiguralo da se još uvijek mogu uključiti u tržište rada;
 - (f) strategije razvoja i predviđanja vještina s ciljem poboljšanja općih i sektorskih vještina te vještina specifičnih za obavljanje zanimanja za zeleno gospodarstvo;
 - (g) programi financiranja za potporu kućanstvima u energetskej obnovi kako bi se riješio problem energetskeg siromaštva;
24. naglašava da je potpora MSP-ovima, uključujući smanjenje nepotrebnog administrativnog opterećenja, ključna kako bi se osiguralo da oni mogu u potpunosti prilagoditi svoje aktivnosti zelenoj tranziciji i zadržati radnu snagu, posebno u slučaju novoosnovanih poduzeća, uz istodobno očuvanje najviše razine zaštite radnika i okoliša, pri čemu se pomaže europskim poslodavcima da ulažu u održiv rast i otvaraju kvalitetna radna mjesta;
25. ističe regulatorno opterećenje na poslodavce u EU-u i njegov mogući negativan učinak na konkurentnost, rast i otvaranje kvalitetnih radnih mjesta; i dalje podupire načelo

„jedan za jedan” i poziva Komisiju da razvije ambiciozniju agendu za bolju regulativu, što bi trebalo dovesti do smanjenja regulatornog opterećenja za poslodavce u EU-u;

26. poziva Komisiju da predloži direktivu za regulaciju uvjeta rada na daljinu u cijelom EU-u i da osigura pristojne uvjete rada i zapošljavanja u digitalnom gospodarstvu; smatra da je pravo na isključivanje ključno da bi se osigurala mentalna dobrobit zaposlenika i samozaposlenih osoba, posebno žena i radnika u nestandardnim oblicima rada, te bi ga trebalo dopuniti direktivom o psihosocijalnim rizicima i dobrobiti na radu; poziva Komisiju da u dogovoru sa socijalnim partnerima predloži direktivu o minimalnim standardima i uvjetima kako bi se osiguralo da svi radnici mogu zaista ostvariti svoje pravo na isključivanje; ističe da je predstojeća inicijativa Komisije o „sveobuhvatnom pristupu mentalnom zdravlju” koja će biti objavljena u lipnju dobra prilika za pokretanje tih direktiva;
27. ističe da su, s obzirom na smanjenje radno sposobnog stanovništva, ključne politike kojima se više ljudi dovodi na tržište rada; smatra da će integracija migranata na tržište rada pozitivno utjecati na ponudu radne snage, smanjiti manjak radne snage i promicati više stope zaposlenosti¹; primjećuje, međutim, da se radnici migranti i dalje suočavaju s nejednakim postupanjem i iskorištavanjem; naglašava da svi radnici migranti moraju biti zaštićeni od iskorištavanja, tako što će im se jamčiti učinkovit pristup pravosuđu i pravnoj zaštiti; smatra da se to mora kombinirati s drugim politikama koje omogućuju zdraviji radni vijek, poboljšavaju radne uvjete i bolje prilagođavaju tržišta rada potrebama radnika koje se mijenjaju tijekom njihova životnog vijeka;
28. poziva na bolje uključivanje ranjivih skupina u europski semestar, provedbu mjera kojima se podupire zapošljavanje mladih i starijih osoba te bolje mogućnosti za osobe s invaliditetom, kao i na učinkovite alate za sprečavanje diskriminacije; naglašava važnost mjera za integraciju državljana trećih zemalja, uključujući učenje jezika, jer je to osnova za komunikaciju u svim područjima poslovanja i omogućuje sudjelovanje u strukovnom osposobljavanju i prekvalifikaciji radi razvoja relevantnih kompetencija;
29. naglašava da poslodavci trebaju poticati međugeneracijske veze unutar poduzeća i međugeneracijsko učenje između mladih i starijih i obrnuto; ističe da starija radna snaga može pomoći poduzeću da osmisli nove proizvode i usluge kako bi se na kreativniji i produktivniji način prilagodila potrebama društva koje stari; poziva Komisiju i države članice da stvore poticaje za prijenos znanja među generacijama i za konkretne mjere kojima se olakšava zapošljavanje mladih i postupni prijelaz u mirovinu za starije radnike; poziva Komisiju i države članice da u procjeni politika uzmu u obzir moguće učinke na mlade, uz savjetovanje s organizacijama mladih;
30. zabrinut je zbog velikog broja osoba koje rano napuštaju školovanje jer im prijete opasnost od nezaposlenosti i jer se produbljuje ciklus generacijskog siromaštva s obzirom na to da je 2021. godine 11,4 % mladih muškaraca i 7,9 % mladih žena u EU-u rano napustilo obrazovanje ili osposobljavanje; poziva Komisiju da zajedno s državama članicama, civilnim društvom i relevantnim dionicima koordinira provedbu odgovarajućih rješenja kako bi se djeca i mladi zadržali u obrazovnom sustavu; poziva države članice da mladima osiguraju pristup plaćenom, kvalitetnom i uključivom stažiranju i naukovanju; inzistira na tome da mladi dobiju odgovarajuća i kvalitetna

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migrant_integration_statistics.

prva radna iskustva, prilike za usavršavanje i nove kvalifikacije ili reference; osuđuje praksu neplaćenih stažiranja kao oblik izrabljivanja mladih radnika i kao kršenje njihovih prava te poziva Komisiju i države članice da u suradnji s Parlamentom i uz poštovanje načela supsidijarnosti okončaju neplaćena stažiranja i predlože zajednički pravni okvir kojim će se osigurati pravična naknada za stažiranja i naukovanja kako bi se izbjegle izrabljivačke prakse; osuđuje praksu ugovora bez zajamčenog minimalnog broja radnih sati i poziva države članice da pruže potporu poslodavcima koji pružaju stažiranja i naukovanja mladim osobama s invaliditetom; poziva Komisiju da preispita postojeće europske instrumente kao što su kvalitativni okvir za stažiranje i europski okvir za kvalitetna i učinkovita naukovanja te da uključi kriterije u pogledu kvalitete ponuda za mlade, uključujući načelo pravične naknade za stažiste i pripravnike, pristup socijalnoj zaštiti, održivo zapošljavanje i socijalna prava;

31. izražava zabrinutost zbog razlika između analize i preporuka Europskog centra za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop) o politici povezanoj s vještinama i politikama koje se provode na razini EU-a i na nacionalnoj razini, što bi moglo dovesti do neučinkovitosti; skreće pozornost na dokaze iznesene u izvješćima Cedefopa o nedovoljnoj iskorištenosti vještina, prekvalificiranosti, potražnji za niskom razinom vještina i ograničenoj složenosti mnogih europskih radnih mjesta te relativno skromnoj razini potražnje za digitalnim vještinama u Europi, što bi moglo ometati digitalnu tranziciju i utjecati na konkurentnost Europe; poziva Komisiju da predstavi prijedloge i koordinira mjere javne politike kojima se doprinosi povećanju broja digitalno složenijih radnih mjesta i olakšava osmišljavanje poticaja u cilju usavršavanja digitalnih vještina radnika; uključujući osposobljavanje i cjeloživotno obrazovanje; ističe da bi takve inicijative trebale biti usmjerene i na ranjive skupine i manjine kako bi se svima olakšao pristup tržištu rada s obzirom na to da 45 % radne snage EU-a smatra da su im potrebna nova znanja i vještine zbog novih digitalnih tehnologija na njihovu radnom mjestu;
32. podsjeća da su otvaranje kvalitetnih radnih mjesta i provedba strategija zadržavanja najbolji način za privlačenje kvalificirane radne snage i poticanje poslodavaca da ulažu u svoje radnike; ističe da se u izvješćima Cedefopa naglašava da poteškoće pri zapošljavanju (među ostalim zbog neusklađenosti vještina) također u velikoj mjeri odražavaju lošu kvalitetu radnih mjesta, nedostatak politike ljudskih resursa usmjerene na ljude i neiskorištene mogućnosti za osmišljavanje radnih mjesta; poziva Komisiju da doprinese rješavanju problema nedostataka u kompetencijama koji postoje u Europi te da revidira svoje politike usavršavanja i prekvalifikacije s obzirom na zaključke Cedefopa; ističe hitnu potrebu za većom potporom cjeloživotnom osposobljavanju i profesionalnom preusmjeravanju u skladu s ciljem da najmanje 60 % svih odraslih osoba svake godine sudjeluje u osposobljavanju;
33. naglašava da predviđanje tržišta rada dovodi do otpornijih gospodarstava, za koja su potrebne aktivne politike tržišta rada, uključujući usavršavanje i prekvalifikaciju, te snažni sustavi socijalne zaštite; zabrinut je zbog manjka radne snage koji se prijavljuje u mnogim sektorima, posebno onima povezanim s kvalifikacijama u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM), obrazovanjem i zdravstvenom skrbi; naglašava potrebu za poboljšanjem njihovih radnih uvjeta, što bi također pomoglo u smanjenju manjka radne snage na tržištu rada, kao i potrebu za jačanjem obrazovnih programa EU-a, podupirući napore zaposlenika da se osposobe za prave vještine i napore nastavnika da prenesu odgovarajuće vještine;

34. apelira na to da se strategijom zelene industrije EU-a osigura da radna mjesta budućnosti ne budu samo zelena, već prije svega dostojanstvena, dobro plaćena i utemeljena na dobrim radnim uvjetima, te da se osiguraju zdravlje i sigurnost na radu, snažna socijalna zaštita i rodna ravnopravnost; također poziva na to da se ljudima zajamči odgovarajuća naknada, u skladu s njihovim kvalifikacijama i certificiranim kompetencijama; naglašava potrebu za osiguravanjem jednakih uvjeta za sve kako bi se potaknula socijalna i gospodarska konvergencija te spriječilo povećanje jaza u javnim ulaganjima i potpori zbog različitih fiskalnih kapaciteta država članica; poziva države članice da dobro iskoriste Fond za pravednu tranziciju i druge relevantne fondove i platforme EU-a kako bi se osiguralo da se radna mjesta koja se postupno ukidaju zbog zelene tranzicije zamijene kvalitetnim radnim mjestima u istim područjima; u tom smislu ističe potencijal kružnog gospodarstva, kao i ulogu koju bi postupci javne nabave trebali imati u promicanju kolektivnog pregovaranja i dobrih radnih uvjeta; naglašava da politika zelene industrije EU-a može postati jedan od glavnih izvora otvaranja radnih mjesta u Europi u nadolazećim godinama, kako u novim tako i u tradicionalnim sektorima, što odražava činjenicu da održive gospodarske aktivnosti zahtijevaju više radne snage od aktivnosti koje zamjenjuju; poziva Komisiju i države članice da osiguraju da se industrijskim planom EU-a ostvare pravedna tranzicija i njezini ciljevi, uključujući stvaranje kvalitetnih radnih mjesta s poštenim radnim uvjetima i dobrom plaćom, promicanje kolektivnog pregovaranja i poštovanje kolektivnih ugovora;
35. podsjeća na ključnu ulogu europskih, nacionalnih i sektorskih socijalnih partnera u predviđanju promjena; ističe da je potrebno detaljno informirati sindikate i predstavnike radnika i savjetovati se s njima u svim postupcima donošenja odluka kako bi se osigurala učinkovita i pravedna tranzicija; poziva države članice da se savjetuju sa socijalnim partnerima tijekom izrade i provedbe nacionalnih planova (nacionalnih programa reforme, planova stabilnosti/konvergencije ili nacionalnih planova za oporavak i otpornost); naglašava ključnu ulogu kolektivnog pregovaranja u osiguravanju najviših standarda zdravlja i sigurnosti na radu, razvoja relevantnih vještina i strateškog predviđanja promjena; naglašava da je europskim i međunarodnim ljudskim pravima svim radnicima zajamčeno pravo na organiziranje i osnivanje sindikata te učlanjivanje u sindikat, sudjelovanje u kolektivnom pregovaranju, poduzimanje zajedničkih mjera za obranu svojih prava i zaštitu u okviru kolektivnih ugovora, bez obzira na njihov radni status; poziva države članice da povuku sve nacionalne zakone koji ometaju kolektivno pregovaranje, među ostalim osiguravanjem da sindikati imaju pristup radnim mjestima u svrhu organizacije, razmjene informacija i savjetovanja, kako bi se ojačala zastupljenost radnika;
36. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću i Komisiji.